

FINANCOVÁNÍ NATO

Jak je tvořen rozpočet NATO a jaký na něm má podíl ČR

NATO je mezivládní organizací, do níž členské státy přispívají zdroji nezbytnými k zajištění každodenní činnosti a provádění cílů Aliance. Členské státy se na hrazení nákladů na fungování Severoatlantické aliance podílejí dvěma způsoby, přímo a nepřímo.

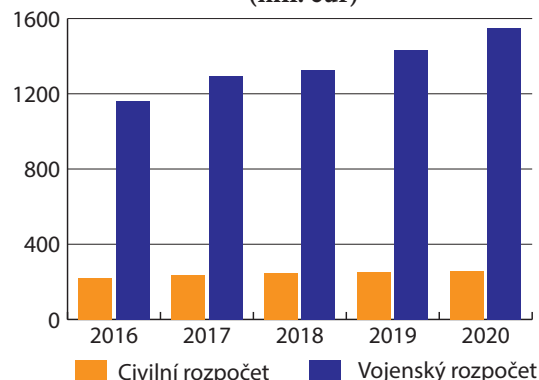
Způsoby financování:

- » **Nepřímo:** stěžejní forma financování aktivit pod hlavičkou NATO spočívající zejména ve vyzbrojování, výcviku a nasazení **vlastních** jednotek členských zemí. Státy tak například hradí náklady spojené s účastí svých vojáků v aliančních operacích či cvičeních. Státy tyto příspěvky vyčleňují samostatně a dobrovolně. Důležitým ukazatelem je v tomto ohledu výše hrubého domácího produktu (HDP), kterou státy vyčleňují na obranu. V roce 2006 se členské země shodly, že budou na své obranné výdaje (tj. obvykle na rozpočet ministerstva obrany) vynakládat minimálně 2 % HDP.
- » **Přímo:** zaslání příspěvků do rozpočtu NATO. V rámci principu společného financování přispívá všech 29 členů podle dohodnutého vzorce sdílení nákladů na základě hrubého národního důchodu, což představuje jen malou část celkového obranného rozpočtu členských zemí. Oproti nepřímé účasti jde o zlomky procent.

Rozpočty NATO (tj. přímé příspěvky) se v praxi dělí na tři složky:

- » **Civilní rozpočet:** pokrývá výdaje na Mezinárodní sekretariát NATO a chod centrály v Bruselu. Dále se z civilního rozpočtu platí aktivity, které se snaží dosáhnout cílů NATO jako podpora pro aktivní operace, schopnosti Aliance, konzultace a spolupráce s partnery a public relations. Státy do něj ve většině případů přispívají z rozpočtů svých ministerstev zahraničí. Na rok 2020 je výše civilního rozpočtu **256,5 milionů eur**.
- » **Vojenský rozpočet:** obsahuje až 35 různých podrozpočtů, do nichž se ve většině případů přispívá z rozpočtů ministerstev obrany členských států. Využíván je k financování Vojenského výboru NATO, Mezinárodního vojenského štábu (Brusel), aliančních velitelství (ACO v Belgii, ACT v USA), operačních center, programů NATO a dalších vojenských aktivit Aliance. V roce 2020 byl stanoven rozpočet ve výši **1,55 miliardy eur**.
- » **Investice:** jedná se o Program bezpečnostních investic NATO, který pokrývá náklady na investice do kontrolních systémů, systémů velení a nových staveb, jež nejsou součástí obranných potřeb jen jednotlivých členských států, ale slouží i pro společnou potřebu NATO. Program pokrývá potřeby strategického velení NATO a zajišťuje tak například komunikační a informační systémy, letištní a přístavní zařízení a veškeré další nezbytnosti při nasazení aliančních sil. Na rok 2020 je výše rozpočtu investic NATO stanovena na **710 milionů eur**.

Vývoj rozpočtů NATO
(mil. eur)

Kolik přímo platí ČR do NATO?

Každý stát přispívá jednak do rozpočtů NATO, a rovněž na úhradu příspěvku na činnost agentur a zabezpečení programů a projektů NATO. Česká republika pokrývá z této sumy **0,98 %**, což např. v roce 2018 činilo **571 milionů Kč** (158,3 mil. Kč do Programu bezpečnostních investic NATO a zbývající část do vojenského a civilního rozpočtu). Na druhou stranu **Česká republika získává peníze od Severoatlantické aliance**, a to ze zmíněného Programu bezpečnostních investic. Tyto peníze byly využity např. na modernizaci infrastruktury (vojenská letiště) či výstavbu zařízení využívaných celou Aliancí (radary zařazené do systému NATINEADS). Dalším přínosem je, že se české firmy mohou ucházet o zakázky vyhlašované Aliancí.

Forma přímých příspěvků k činnosti NATO se dělí na:

» Společné (v aj. *common*)

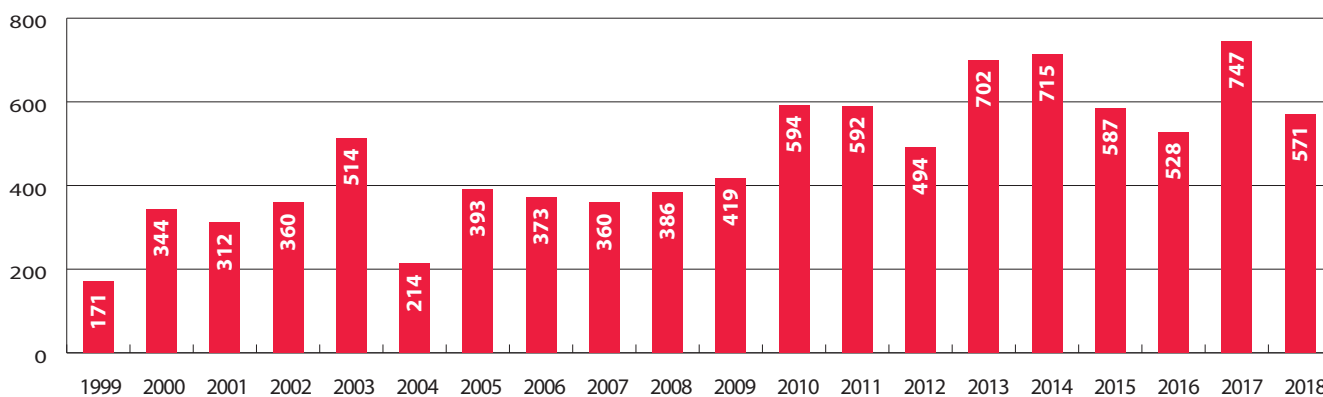
- Uplatňuje se ve chvíli, kdy se účel příspěvku považuje za prospěšný pro všechny členy Aliance; patří sem především všechny dříve uvedené rozpočty.
- Uplatňuje se zde pravidlo „výše a více než“ (v aj. *„over and above“*), které říká, že společné financování se zaměří na pokrytí takových potřeb, které jsou výše než ty, u kterých by se dalo očekávat, že budou zajištěny národními zdroji.

» Sdílené (v aj. *joint*)

- Uplatňuje se, když skupina zemí shledá společný zájem. V tomto případě NATO poskytuje politický a finanční dohled při realizaci plánu; sem patří především mezinárodní programy, kterých se neúčastní všechny země Aliance.
- Programy sdíleného financování se různým počtem účastníků se zemí, dohodami o sdílení nákladů či strukturou řízení projektu.

To, jakým způsobem financovat potřeby Aliance, ovlivňuje několik faktorů. Patří mezi ně požadovaná úroveň integrace nebo interoperability, dostupnost na vnitrostátní úrovni, složitost systému a potenciální úspory. Často se používá kombinace zdrojů financování. O tom, která možnost financování bude použita, rozhoduje alianční Rada pro politiku a plánování zdrojů (Resource Policy and Planning Board).

Přímé příspěvky České republiky do rozpočtu NATO
(mil. Kč)

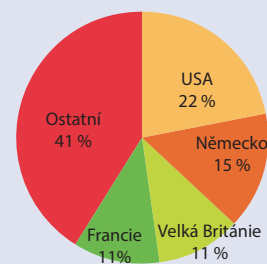

Bibliografie a další zdroje k tématu:

- » NATO (2019): Funding NATO
On-line: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_67655.htm
- » NATO (2019): The Secretary General's Annual Report 2018. On-line: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_publications/20190315_sgar2018-en.pdf
- » Neufus, Ondřej a Denis Chripák (2019): Tahouni a černí pasažéři v NATO. Každý Čech dá za obranu šest tisíc ročně. Aktuálně.cz, 13.3.2019. On-line: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/vydaje-na-obranu-zemi-nato-podle-hdp-i-poctu-obyvatele/r~40ea827c44a611e998d70cc47ab5f122/>
- » NATO: Common-Funded Budget and Programmes. On-line: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2019_12/20191220_NATO_common_funded_budgets-2018.pdf
- » Ministerstvo obrany ČR (2019): Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky za rok 2018. On-line: http://www.mocr.army.cz/images/id_50001_60000/5146/SZ_2018_fnal.pdf

Bibliografická citace: natoaktual.cz (2020): *Financování NATO: jak je tvořen rozpočet NATO a jaký na něm má podíl ČR*. Factbox natoaktual.cz. 2. vydání, březen 2020.

Kdo platí nejvíce?

Nejvíce se na rozpočtech NATO (tedy formou přímých příspěvků) podílí Spojené státy americké, které pokrývají 22 % celkové částky. Na druhém místě je Německo (s cca 15 %), následované Velkou Británií a Francií (obě cca 11 %).

Pokud budete mít zájem o další informace k tomuto tématu, neváhejte se obrátit na:
Informační centrum o NATO
Jungmannova 17, 110 00 Praha 1
info@natoaktual.cz